ΚΕΙΜΕΝΟ Ι

Κρουστάλλη Δήμητρα,

Η μάχη της αξιοπιστίας απέναντι στα fake news και στην παραπληροφόρηση

Ο Άλαν Μίλερ είναι ένας βραβευμένος με Πούλιτζερ αμερικανός δημοσιογράφος, ο οποίος έχει αφιερώσει εδώ και δέκα χρόνια τη δραστηριότητά του στην εκπαίδευση των μαθητών κατά των fake news και της παραπληροφόρησης (…). «Το σημερινό τοπίο της ενημέρωσης παρουσιάζει περισσότερες προκλήσεις σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη εποχή στην ανθρώπινη ιστορία» παρατηρεί. «Η ποσότητα της πληροφορίας στον πλανήτη διπλασιάζεται κάθε δύο χρόνια. Τεράστιος όγκος ειδήσεων, φωτογραφιών και βίντεο δημιουργούνται συνεχώς και κάθε λεπτό διακινούνται 18 εκατομμύρια μηνύματα, παρακολουθούνται 4,3 εκατομμύρια βίντεο στο YouTube, φορτώνονται 375.000 εφαρμογές (apps). Για όλα όσα κυκλοφορούν δεν υπάρχει κανένας **φραγμός** για να περιορίσει όσους προσπαθούν να παραπληροφορήσουν, να εξαπατήσουν και να εκμεταλλευτούν» προσθέτει. (…)

Οι αμερικανοί δημοσιογράφοι μιλούν ανοιχτά για τα προβλήματά τους. Για την πεποίθηση των πολιτών ότι τα παραδοσιακά μέσα είναι αναξιόπιστα ή διαπλεκόμενα· για την τάση του κοινού να πιστεύει μόνο ό,τι βρίσκεται πιο κοντά στις δικές του πεποιθήσεις· για το πώς οι τεχνολογικές εταιρείες αλλάζουν το περιβάλλον της ενημέρωσης· για τον πόλεμο που δέχονται για τις απόψεις τους με συνεχείς και αυξανόμενες παρενοχλήσεις μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα –τα μηνύματα μίσους ή οι **απόπειρες** εξευτελισμού της υπόστασης των ενοχλητικών δημοσιογράφων έχουν γίνει μόδα παντού – εσχάτως στην Αμερική δημοσιογράφοι αναγκάζονται να καλύπτουν συνοδεία σωματοφυλάκων διαδηλώσεις ή εκδηλώσεις όπου υπάρχουν συγκρούσεις.

Ανησυχούν για το γεγονός ότι μια ψεύτικη ιστορία έχει περισσότερες πιθανότητες να γίνει viral, ότι φθάνει σε 1.500 χρήστες έξι φορές πιο γρήγορα από μια αληθινή και ότι από όλες τις ψευδείς ειδήσεις αυτές που αφορούν την πολιτική έχουν την καλύτερη ψηφιακή **επίδοση.** Μια άλλη ανησυχία τους σχετίζεται με τη διαπίστωση ότι ενώ ο αριθμός των παραπλανητικών πληροφοριών μεγαλώνει, ο αριθμός των επαγγελματιών δημοσιογράφων μειώνεται, κάτι που κατά τον Άλαν Μίλερ αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις της εποχής μας, ισοδύναμη με την κρίση στη δημόσια υγεία. Επιπλέον, προβληματισμό προκαλούν η παγίδα του αλγορίθμου που δημιουργεί ψεύτικες αλλά ρεαλιστικές φωτογραφίες πολιτικών ή διάσημων προσώπων, των οποίων η πλαστότητα δύσκολα ανιχνεύεται, και τα deep fake videos, όπου εμφανίζεται ένα πρόσωπο να λέει πράγματα που ποτέ δεν έχει πει στην πραγματικότητα.

Παρόλα αυτά, οι δημοσιογράφοι ενδιαφέρονται να **αποτρέψουν** τον **κυνισμό** των πολιτών που δεν πιστεύουν πια τίποτε και κανέναν. Τα μέσα ενημέρωσης, τουλάχιστον τα μεγάλα, που θέλουν να διατηρήσουν την αξιοπιστία τους, αποφάσισαν να αντεπιτεθούν με ακόμη καλύτερη και πιο ποιοτική δημοσιογραφία. Δίνουν βάρος στην ερευνητική δημοσιογραφία, προσπαθούν να υπάρχει διαφάνεια στις δικές τους πηγές και όταν αυτές δεν μπορούν να κατονομαστούν, εξηγούν στους αναγνώστες τους λόγους, αναμορφώνουν την ειδησεογραφία στις ιστοσελίδες τους, παραθέτουν τους συνδέσμους που τεκμηριώνουν την ανάλυσή τους. Διαχωρίζουν όσο πιο ορατά και κατανοητά γίνεται τα άρθρα γνώμης από τα ρεπορτάζ γεγονότων, καθώς έχει διαπιστωθεί ότι οι πολίτες, ειδικά οι νεότερες γενιές, αδυνατούν να διαχωρίσουν τη γνώμη από το γεγονός και τείνουν να θεωρούν γεγονότα τα πάντα. Και αντιστέκονται σθεναρά στις φωνές για περιορισμό της πληροφόρησης – με αφορμή δήθεν τα κοινωνικά δίκτυα – που ακούγονται από υποστηρικτές των ρεπουμπλικάνων. (…) Η άποψη που κυριαρχεί στα αμερικανικά μέσα ενημέρωσης και στις ενώσεις τους είναι ότι η δημοσιογραφία θα γνωρίσει νέα άνθηση και ότι η τάση που θα επικρατήσει είναι να πληρώνουν οι αναγνώστες για να έχουν αξιόπιστη ενημέρωση. (…)

Εφημερίδα το Βήμα, 04.11.2018, (διασκευή)

https://www.tovima.gr/printed_post/i-maxi-tis-aksiopistias-apenanti-sta-fake-news-lfkai-stin-parapliroforisi /

ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙ

Μανόλης Αναγνωστάκης, Κι ήθελε ακόμη….

Ο Μανόλης Αναγνωστάκης υπήρξε ποιητής της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς. Το ακόλουθο ποίημα ανήκει στην ποιητική συλλογή του *Συνέχεια* (1954).

Κι ήθελε ακόμη…

Κι ήθελε ακόμη πολύ φως να ξημερώσει.

Όμως εγώ

Δεν παραδέχτηκα την ήττα.

Έβλεπα τώρα

Πόσα κρυμμένα τιμαλφή έπρεπε να σώσω

Πόσες φωλιές νερού να συντηρήσω μέσα στις φλόγες.

Μιλάτε, δείχνετε πληγές, αλλόφρονες στους δρόμους

Τον πανικό που στραγγαλίζει την καρδιά σας σα σημαία

Καρφώσατε σ' εξώστες με σπουδή φορτώσατε το εμπόρευμα

Η διάγνωσίς σας ασφαλής: Θα πέσει η πόλις.

Εκεί, προσεκτικά, σε μια γωνιά, μαζεύω τάξη,

Φράζω με σύνεση το τελευταίο μου φυλάκιο

Κρεμώ κομμένα χέρια στους τοίχους, στολίζω

Με τα κομμένα κρανία τα παράθυρα, πλέκω,

Με κομμένα μαλλιά το δίχτυ μου και περιμένω

Όρθιος και μόνος σαν και πρώτα περιμένω.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα των τριών τελευταίων παραγράφων του κειμένου Ι (60-80 λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β

Β1. Σε κάθε μία από τις διατυπώσεις που ακολουθούν να δώσετε τον χαρακτηρισμό **«Σωστό» (Λ) ή «Λάθος» (Λ)**
, ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου Ι σωστά ή όχι. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο.

α. Ο Μίλερ προσπαθεί να αντιμετωπίσει την εξάπλωση των παραπλανητικών ειδήσεων μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές.

β. Οι πολίτες στην Αμερική θεωρούν τα μέσα ενημέρωσης αξιόπιστα και αντικειμενικά.

γ. Η ραγδαία εξάπλωση των παραπλανητικών ειδήσεων ανησυχεί τους δημοσιογράφους.

δ. Τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης προσπαθούν να τεκμηριώνουν με διάφανο τρόπο την ειδησεογραφία τους για να μην κατηγορούνται για παραπληροφόρηση.

ε. Χάρη στο ίντερνετ αυξάνεται ο αριθμός των επαγγελματιών δημοσιογράφων.

Μονάδες 10

Β2. Με ποιους τρόπους προσπαθούν οι επαγγελματίες δημοσιογράφοι να αναστρέψουν τις εναντίον τους αντιλήψεις σε σχέση με την ποιότητα άσκησης του επαγγέλματός τους;

Μονάδες 10

Β3. α. Να εντοπίσετε τους τρόπους με τους οποίους επιτυγχάνεται η συνοχή στην τρίτη παράγραφο. (5μ)

β. Χρησιμοποιώντας καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε από μία δική σας πρόταση, ώστε να προκύπτει η σημασία της λέξης: **φραγμός**, **απόπειρες**, **επίδοση**, **αποτρέψουν**, **κυνισμό**. (Οι λέξεις είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν σε οποιοδήποτε τύπο τους). (5μ)

Μονάδες 10

Β4. α. Να βρεθούν η δομή και οι τρόποι ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου. Τι επιτυγχάνει ο συγγραφέας με τη χρήση των συγκεκριμένων τρόπων ανάπτυξης; (5 μ)

β. Να σχολιάσετε την χρήση της άνω τελείας και της διπλής παύλας στη δεύτερη παράγραφο. (5 μ.)

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ

Να σχολιάσετε τη στάση ζωής που προβάλλει ο Μ. Αναγνωστάκης στο ποίημα (ΚΕΙΜΕΝΟ ΙΙ). Ποιο μήνυμα εισπράττετε εσείς ως νέοι από αυτή τη στάση του ποιητή; (150 περίπου λέξεις).

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Συμμετέχετε σε ένα μαθητικό συνέδριο με θέμα την πληροφόρηση που προσφέρουν στην εποχή μας τα Μ.Μ.Ε. Ως εκπρόσωπος του σχολείου σας αναλαμβάνετε να εκφωνήσετε μία εισήγηση σχετικά με τους παράγοντες που προκαλούν την παραπληροφόρηση, αλλά και τρόπους με τους οποίους μπορούν οι πολίτες να αμυνθούν. (350-400 λέξεις)

Μονάδες 30

Επιμέλεια - Επεξεργασία - Συγγραφή:

Κ. Καρεμφύλλης, Φιλόλογος

Ελληνογαλλική Σχολή Καλαμαρί, Θεσσαλονίκη

Δείτε τις ενδεικτικές απαντήσεις εδώ